

รายงานผลสำรวจความเสี่ยงของธุรกิจประกันภัย (Systemic Risk Survey) ประจำปี ๒๕๖๔

กลุ่มนโยบายและความเชื่อมโยงภาคการเงิน ได้จัดทำแบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยงของธุรกิจประกันภัยไทย ต่อเนื่องเป็นปีที่ ๔ นับตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจแนวทางและมุมมอง ประกอบการวิเคราะห์และติดตามความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อเสถียรภาพของธุรกิจประกันภัยไทยให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงนำผลสำรวจดังกล่าวมาเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดสถานการณ์จำลอง ในการจัดทำกรอบทดสอบภาวะวิกฤต (Stress Test) โดยแบบสำรวจจะครอบคลุมกลุ่มตัวอย่าง ๒ กลุ่ม ได้แก่ ๑) บริษัทประกันชีวิต และ ๒) บริษัทประกันวินาศภัย

ในปี ๒๕๖๔ มีระยะเวลาสำรวจตั้งแต่วันที่ ๒๗ ตุลาคม ถึง ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ และมีจำนวนผู้ตอบแบบสำรวจในกลุ่มที่ ๑ บริษัทประกันชีวิต จำนวน ๒๑ ราย และกลุ่มที่ ๒ บริษัทประกันวินาศภัย จำนวน ๔๘ ราย

สรุปประเด็นสำคัญ

๑. แหล่งที่มาของความเสี่ยงต่อเสถียรภาพของธุรกิจประกันภัยไทย

ธุรกิจประกันชีวิต		ธุรกิจประกันวินาศภัย	
ความเสี่ยงสำคัญ	สัดส่วน	ความเสี่ยงสำคัญ	สัดส่วน
ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย	๘๖% (-๑๐%)	โรคระบาดหรือติดเชื้อ	๗๙% (X)
ความเสี่ยงด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์*	๘๑% (+๕๑%)	ความเสี่ยงด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์	๗๕% (+๔๑%)
โรคระบาดหรือติดเชื้อ	๗๖% (-๒%)	การชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก/การชะงักงันทางเศรษฐกิจ	๕๒% (-๑๑%)
การชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก/การชะงักงันทางเศรษฐกิจ	๗๖% (-๒%)	เศรษฐกิจ	
เศรษฐกิจ		สภาพการแข่งขันในตลาดประกันภัยที่รุนแรง	๕๐% (-๑๘%)
ความเสี่ยงจาก Disruptive Technology**	๕๒% (+๓๕%)	ความเสี่ยงจาก Disruptive Technology***	๔๒% (+๑๓%)

หมายเหตุ

* /**/** ปี ๒๕๖๓ ไม่อยู่ใน ๕ อันดับแรก

- บริษัทประกันชีวิตให้ความสำคัญกับความเสี่ยงจากภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำมากที่สุดเช่นเดียวกับปีก่อน ขณะที่ความเสี่ยงด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์และความเสี่ยงจาก Disruptive Technology ถูกกล่าวถึงเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งทำให้ความเสี่ยงดังกล่าวกลายเป็นความเสี่ยงสำคัญ ๕ อันดับแรกในปีนี้อย่างไรก็ตาม สำหรับความเสี่ยงจากโรคระบาดหรือติดเชื้อและการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก/การชะงักงันทางเศรษฐกิจยังคงเป็นความเสี่ยงสำคัญ ๕ อันดับแรกเช่นเดียวกับผลสำรวจครั้งก่อน โดยมีสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย แต่อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่าในปีนี้ ความเสี่ยงจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก/การชะงักงันทางเศรษฐกิจ ถูกกล่าวถึงมากที่สุดในมิติการถูกกล่าวถึงเป็นอันดับแรกและทำหายต่อการบริหารจัดการมากที่สุด
- บริษัทประกันวินาศภัยให้ความสำคัญกับความเสี่ยงจากโรคระบาดหรือติดเชื้อเป็นอันดับหนึ่ง ทั้งในมิติความเสี่ยงที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุด ถูกกล่าวถึงเป็นอันดับแรก และทำหายต่อการบริหารจัดการมากที่สุด ขณะที่ความเสี่ยงด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ยังคงเป็นความเสี่ยงสำคัญที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากปีก่อนอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับความเสี่ยงในลำดับถัดมา ได้แก่ ความเสี่ยงจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก/การชะงักงันทางเศรษฐกิจ และสภาพการแข่งขันในตลาดประกันภัยที่รุนแรงซึ่งมี

สัดส่วนลดลงจากปีก่อนเล็กน้อย โดยมีความเสี่ยงจาก Disruptive Technology ที่เพิ่มขึ้นจากผลสำรวจครั้งก่อนติด ๑ ใน ๕ อันดับความเสี่ยงสำคัญในปี

- จะเห็นได้ว่าทั้งบริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัยยังคงแสดงความกังวลต่อความเสี่ยงจากโรคระบาดหรือติดเชื้อและการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก/การชะงักงันทางเศรษฐกิจ ขณะที่ความเสี่ยงด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์และความเสี่ยงจาก Disruptive Technology ได้รับการกล่าวถึงเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในปี

๒. มุมมองต่อเสถียรภาพของธุรกิจประกันภัยไทย

- บริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัยส่วนใหญ่ประเมินว่ามีความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์ที่มีผลกระทบรุนแรงต่อเสถียรภาพของธุรกิจประกันภัยไทยอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ถึง “สูง” ทั้งในระยะสั้น (๑ ปีข้างหน้า) และระยะปานกลาง (๑-๓ ปีข้างหน้า) นอกจากนี้ ยังมีความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์ที่มีผลกระทบรุนแรงๆ ในระยะสั้นและระยะยาวอยู่ในระดับ เพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับ ๑ ปีที่ผ่านมา แต่มีสัดส่วนลดลงจากผลสำรวจครั้งก่อน
- บริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัยส่วนใหญ่ค่อนข้างมั่นใจต่อเสถียรภาพของธุรกิจประกันภัยไทยในระยะ ๓ ปีข้างหน้า โดยผู้ที่ตอบว่า “มั่นใจมากที่สุด” และ “มั่นใจมาก” มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเมื่อเทียบกับผลสำรวจครั้งก่อน นอกจากนี้ มุมมองความเชื่อมั่นต่อเสถียรภาพของธุรกิจประกันภัยยังคงอยู่ในระดับเท่าเดิมไม่เปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับ ๑ ปีที่ผ่านมา

๓. ปัจจัยเสี่ยงสำคัญในปัจจุบันและความเสี่ยงเกิดใหม่ (Emerging Risks)

สำนักงาน คปภ. ได้สำรวจผลกระทบจากปัจจัยเสี่ยงสำคัญในปัจจุบันและความเสี่ยงเกิดใหม่ (Emerging Risks) ที่บริษัทประกันภัยเห็นว่าส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของธุรกิจประกันภัยไทย โดยปัจจัยเสี่ยงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – 19) ที่ยังมีความไม่แน่นอน และเหตุการณ์การเกิดอุทกภัยในประเทศไทย โดยใช้คำถามแบบอัตนัยที่ให้อิสระในการตอบ (free-text format) โดยให้ผู้ตอบระบุว่า ปัจจัยเสี่ยงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อธุรกิจประกันภัยในด้านใดบ้าง (ด้านอัตราการเติบโต ด้านผลิตภัณฑ์ประกันภัย ด้านการลงทุน และด้านฐานะความมั่นคงทางการเงิน) และในระดับใด

๑) สำหรับปัจจัยเสี่ยงสำคัญในปัจจุบัน สามารถสรุปความเห็นได้ดังนี้

- **บริษัทประกันชีวิต**เห็นว่า “การแพร่ระบาดของ COVID-19” ส่งผลกระทบต่อบริษัทประกันภัยในระดับปานกลาง โดยส่งผลกระทบต่อธุรกิจประกันภัยในด้านอัตราการเติบโตมากที่สุด ดังนี้ การแพร่ระบาดส่งผลให้มีมาตรการที่เป็นผลลบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งกระทบต่อยอดขายเบี้ยประกันภัยรับของธุรกิจประกันโดยตรง และจากมาตรการการจำกัดการเดินทาง การทำงานจากบ้าน โดยเฉพาะการ Lockdown ส่งผลกระทบเชิงลบต่อการเสนอขายผลิตภัณฑ์แบบ face-to-face ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกำลังซื้อผลิตภัณฑ์ประกันภัยของประชาชนลดลง และจากการที่ประชาชนมีรายได้ลดลง จึงซื้อกรมธรรม์ใหม่หรือจ่ายเบี้ยปีต่ออายุลดลง ส่งผลให้อัตราการเติบโตของเบี้ยประกันภัยรับลดลง และอัตรา

ความคงอยู่ของกรมธรรม์ลดลง ส่งผลกระทบต่อเบี้ยประกันภัยรวบรวมทั้งอุตสาหกรรม สำหรับ “การเกิดอุทกภัยในประเทศไทยในปัจจุบัน” บริษัทประกันชีวิตเห็นว่า ส่งผลกระทบต่อบริษัทประกันภัยในระดับต่ำมากถึงต่ำ โดยส่งผลกระทบต่อธุรกิจประกันภัยในด้านอัตราการเติบโตของเบี้ยประกันภัยรับมากที่สุด เนื่องจากไม่สามารถเข้าพบลูกค้าได้ในพื้นที่ประสบอุทกภัยหรือพื้นที่ใกล้เคียง และอาจทำให้ทรัพย์สินสาขาได้รับความเสียหาย การให้บริการลูกค้าที่สาขาอาจต้องปิดทำการชั่วคราว หรือไปใช้บริการสาขาที่อยู่บริเวณใกล้เคียง รวมถึงกำลังซื้อของประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่ประสบอุทกภัยลดลง แต่อย่างไรก็ตาม ผลกระทบดังกล่าวเกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เนื่องจากเป็นสถานการณ์ที่เกิดเฉพาะพื้นที่ โดยส่งผลกระทบน้อยมากและไม่มีความสำคัญ หรือไม่ส่งผลกระทบเลย สำหรับบริษัทที่ไม่ได้มีการรับประกันภัยทรัพย์สิน

- **บริษัทประกันวินาศภัยเห็นว่า “การแพร่ระบาดของ COVID-19”** ส่งผลกระทบต่อบริษัทประกันภัยในระดับต่ำถึงปานกลาง โดยส่งผลกระทบต่อธุรกิจประกันภัยในด้านอัตราการเติบโตมากที่สุด จากการหยุดขายกรมธรรม์ที่ให้ความคุ้มครองโควิด-๑๙ เนื่องจากถึงขีดจำกัดที่กำหนดไว้ ประกอบกับยอดขายประกันภัยประเภทอื่น ๆ ลดลง เช่น ประกันภัยการเดินทาง ประกันภัยรถยนต์ การประกันภัยทางทะเลและขนส่ง เนื่องมาจากการหดตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของโลก มาตรการจำกัดการเดินทางเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ สำหรับ “การเกิดอุทกภัยในประเทศไทยในปัจจุบัน” บริษัทประกันวินาศภัยเห็นว่า ส่งผลกระทบต่อบริษัทประกันภัยในระดับต่ำถึงปานกลาง โดยส่งผลกระทบต่อธุรกิจประกันภัยในด้านอัตราการเติบโตของเบี้ยประกันภัยรับมากที่สุด เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการปรับเบี้ยประกันภัยและเงื่อนไขความคุ้มครอง การชะลอหรือหยุดการรับประกันภัยจากพื้นที่เสี่ยง รวมทั้งการที่ผู้บริโภคกำลังซื้อลดลง ซึ่งอาจส่งผลต่ออัตราการเติบโตของเบี้ยประกันภัยรับในอนาคตได้

๒) ความเสี่ยงเกิดใหม่ (Emerging Risks) สามารถสรุปความเห็นได้ดังนี้

บริษัทประกันชีวิตเห็นว่า ความเสี่ยงเกิดใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของธุรกิจประกันภัยไทยมากที่สุด ๓ อันดับแรก ได้แก่

- ๑) ความเสี่ยงจากโรคระบาดหรือติดเชื้อ โดยเฉพาะโรคระบาดใหม่หรือโรคโควิด-๑๙ ที่อาจจะกลับมาระบาดระลอกใหม่หรือกลายพันธุ์ โดยมีความรุนแรงอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก
- ๒) ความเสี่ยงจาก Disruptive Technology เช่น Disruptive Business Model, ธุรกิจขนาดใหญ่ (Tech Giant Company) ใช้เทคโนโลยี Disrupt ธุรกิจประกันในระดับ Global scale โดยมีความรุนแรงอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก
- ๓) ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความเสี่ยงจากการโจมตีไซเบอร์ โดยมีความรุนแรงอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก

บริษัทประกันวินาศภัยเห็นว่า ความเสี่ยงเกิดใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของธุรกิจประกันภัยไทยมากที่สุด ๓ อันดับแรก ได้แก่

- ๑) ความเสี่ยงจากโรคระบาดหรือติดเชื้อ โดยเฉพาะโรคระบาดใหม่หรือโรคโควิด-๑๙ ที่อาจจะกลับมาระบาดระลอกใหม่หรือกลายพันธุ์ โดยมีความรุนแรงอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก
- ๒) ความเสี่ยงด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ เช่น Privacy/ information security รวมทั้ง Data management และ privacy concern (PDPA) รูปแบบการโจรกรรมข้อมูลทางธุรกิจแบบใหม่ โดยมีความรุนแรงอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก
- ๓) ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ / สภาวะสภาพอากาศแบบสุดขั้ว เช่น การเกิดภัยพิบัติแบบใหม่ที่ไม่เคยเกิดในประเทศ โดยมีความรุนแรงอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก